

Mittuniversitetet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Tomas Egeltoft
08-563 088 28
tomas.egeltoft@hsv.se
BESLUT

2010-12-17
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem

Högskoleverket beslutar att inte ge Mittuniversitetet tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Ansökan och ärendets hantering

Mittuniversitetet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: professor emeritus Ingvar Lundberg, Göteborgs universitet (ordförande); docent Mari-Ann Berg, Högskolan i Jönköping (ordförande); universitetsadjunkt Birgit Andersson, Umeå universitet; universitetslektor Pia Bohlin, Konstfack; lärarstuderande Linda Bondeson, Södertörns högskola; docent Göran Bostedt, Mittuniversitetet; lärarstuderande Patrick Böttiger, Örebro universitet; universitetslektor Annette Ewald, Högskolan Kristianstad; professor Kari Fasting, Norges Idrottshögskola; professor Karsten Froberg, Syddanska universitet; lektor Tom Gullberg, Åbo Akademi; professor Sven-Erik Hansén, Åbo Akademi; universitetslektor Maud Ihrskog, Högskolan i Borås; professor Geir Johansen, Musikhögskolan i Norge; docent Marlène Johansson, Åbo Akademi; filosofie doktor Carla Jonsson, Stockholms universitet; professor emeritus Pertti Kansanen, Helsingfors universitet; professor emerita Inger Anne Kvalbein, Högskolan i Oslo; universitetslektor Pernilla Nilsson, Högskolan i Halmstad; professor Sigmund Ongstad, Högskolan i Oslo; forskningsledare Mia Porko-Hudd, Åbo Akademi; universitetslektor Grethe Ravlo, Nationellt centrum för matematik, Trondheim; universitetslektor Eva Riesbeck, Malmö högskola; professor emeritus Helge Strömdahl; universitetslektor Björn Sundmark, Malmö högskola och lärarstuderande Pernilla Åhs, Högskolan Väst.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 27 oktober 2010 med representanter för högskolan. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen, se bilaga 1.

Bedömagruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt dels en samlad bedömning. Medlemmarna i bedömagruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömagruppens samlade bedömning är att Mittuniversitetet inte har förutsättningar att ge grundläroutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem med tillfredsställande kvalitet. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Mittuniversitetet tillstånd att utfärda grundläroexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Tomas Egeltoft i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Eric Lindesjö och Cecilia Nordqvist deltagit.

Lars Haikola

Tomas Egeltoft

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Medlemmarna i bedömagruppen

Bedömargruppens yttrande

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Bedömargruppens uppfattning är att sett över tillgången på alla tre campus-enheter, så finns den kompetens som krävs för att uppfylla kravet på ett tillräckligt antal tillsvidareanställda lärare och övriga lärare i proportion till utbildningens beräknade omfattning. Nyanställningar har gjorts av personal med doktorexamen, vilket markant ökat andelen forskarutbildade lärare. Balansen mellan adjunkter och lektorer är relativt god. Det är dock adjunkterna som ännu har huvuddelen av undervisningen. Vi konstaterar en brist på lärare med doktorexamen med inriktning mot fritidshem. Den ämnesdidaktiska kompetensen upprätthålls genom en kombination av beprövad erfarenhet och formell kompetens. Den formella kompetensen har ökat inom matematikdidaktik. Ämnesdidaktisk forskning pågår vidare inom humaniora och utbildningsvetenskap. Viss formell kompetens saknas ännu. Den faktiska lärarsammansättningen är det svårt att skapa sig en bild av, då det sker ett samarbete mellan tre campus-enheter. En organisering i arbetslag säkrar dock kvaliteten på sammansättningen, och ämnesdidaktisk kompetens ingår i alla arbetslag. Universitetet har ett kursarbetslag inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Vi konstaterar att kompetensutveckling ges som 20 procent till lektorer och 25 procent till docenter efter ett enkelt ansökningsförfarande. Adjunkter kan få tid för forskningssamarbeten med lektorer. Bedömargruppens uppfattning är dock att adjunkternas tid borde regleras i likhet med tiden för lektorer och docenter, för att trygga även deras kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärreresurs är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

Vår uppfattning är att den forskande miljön fortfarande är svag, men att den definitivt är på rätt väg med de nyrekryteringar som gjorts. I ansökan läggs i liten grad vikt vid att beskriva den kritiska, kreativa och reflekterande utbildningsmiljön, och vi finner heller inte en undervisning i kritiskt tänkande och vetenskaplig metod som tema i de föreliggande planerna. Intrycket att detta är ett område som saknas i utbildningen förstärktes vid intervjuerna. Vi kan därför, i utbildningens nuvarande miljö, inte se att utbildningen i tillräckligt hög grad

kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt, kreativt och reflekterande förhållningssätt.

Läroutbildningen, som bedrivs på distans med studenter spridda över ett stort geografiskt område, står inför en stor utmaning med den verksamhetsförlagda utbildningen. Man har löst detta i hög grad med hjälp av att kommunerna ställer upp med lokala handledare som får en introducerande utbildning av universitetet.

Det ges möjlighet till internationellt utbyte för lärare och studenter, och det kom fram vid intervjuerna att båda grupper använder sig av detta. Man har också gjort en satsning på verksamhetsförlagd utbildning utomlands. Även om dessa utbyten sker under kortare perioder bedöms utbytet vara berikande för utbildningsmiljön vid universitetet. Dessutom pågår forskningssamarbeten mellan lektorer och adjunkter, vilket ytterligare bör bidra till en berikande utbildningsmiljö för studenterna.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö inte är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Vi finner att utbildningsplanen är ofullständig. Den innehåller inte på ett tillfredsställande sätt mål och förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen och som anger en tydlig struktur för utbildningsprogrammet. Kursplanerna är ofullständiga. Det är även ett påfallande svagt samband mellan kursplanerna och utbildningsplanen och det saknades en kvalitetssäkring av dem. Bedömaregruppen fick inget svar på när detta var planerat att genomföras.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument inte är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur och examination

Utbildningen uppfyller inte kravet i examensordningen på 60 högskolepoäng i fritidspedagogik. Bild och musik har slagits samman till 15 högskolepoäng när det i examensordningen krävs 30 högskolepoäng i ett eller två av ämnena. Vi saknar syftet i utbildningen, att undervisa i år ett till tre. Vi saknar i alltför hög grad underlag för att bedöma om undervisningsformer, vald kurslitteratur och examinationsformer säkrar forskningsanknytning. Progressionen är heller inte tydligt framskrivna. Litteraturlistorna bör ses över och kompletteras, till exempel finns det internationell, teoretisk och vetenskaplig litteratur endast i mycket begränsad omfattning. Vidare saknas en relevant litteratur mot fritidshem i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Lärosätet har för avsikt att låta praktiska och estetiska lärprocesser genomsyra all läroutbildning men vår uppfattning är att detta behöver skrivas in i kursplanerna. För det självständiga

arbetet så är bedömargruppen mycket skeptisk till att djup och progression uppnås genom att man gör en sammanläggning av de uppgifter som lärarstudenterna gjort under sin utbildning.

Vi konstaterar, att den verksamhetsförlagda utbildningen är starkt kopplad till ämnena, även i de fall då ämnena inte ligger i samma termin som den verksamhetsförlagda utbildningen, till exempel matematik. Inom den verksamhetsförlagda utbildningen i fritidshemmet blir detta en komplikation, eftersom det då inte handlar om fritidspedagogik. Vi menar att rutinerna är bristfälliga vid examination av den verksamhetsförlagda utbildningen då ett för stort ansvar läggs på handledarna vid de medverkande skolorna.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination inte är tillfredsställande.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Vi menar att dokumenterade krav i form av betygskriterier, instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination är bristfälliga. Vi bedömer att lärosätet inte har visat att det finns organiserade och systematiska säkringssystem för utbildningen som kommer att ge studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen inte är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning att Mittuniversitetet inte har förutsättningar att ge grundläroartutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem med tillfredsställande kvalitet. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan.

Bilaga I: kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprovning för de nya lärarexamina

Utbildningens förutsättningar

Lärraresurs

- Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning,
- lärarna har vetenskaplig och ämnesdidaktisk kompetens för undervisning och handledning inom utbildningen,
- lärarresursen består både av vetenskapligt meriterade lärare samt lärare som besitter beprövad professionserfarenhet i en välavvägd proportion,
- lärarna har kompetens att erbjuda den utbildningsvetenskapliga kärnan med de krav på innehåll som anges i examensordningen för respektive lärarexamen (skolväsendets historia och organisation, värdegrund, läroplansteori och didaktik, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utveckling, lärande och specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, uppföljning och analys av lärande, bedömning och betygsättning, utvärdering och utvecklingsarbete)
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om och i praktiska och estetiska lärprocesser (förskolläraryrket- samt grundlärarexamen),
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om vuxnas lärande (ämnes- och yrkeslärarexamen),
- lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning.

Utbildningsmiljö

- Utbildningen ges i en forskande miljö,
- utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt,
- miljön inbegriper en fungerande organisation som säkrar att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne/ämnesområde,
- nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön.

Infrastruktur

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Studenterna har god tillgång till litteratur/annat lärandematerial, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

- Utbildningsplanen för respektive examen innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för respektive program, inriktning samt ämne/ämnesområde,
- kursplanerna innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Undervisning, kurslitteratur och examination

- Undervisningsformerna, vald kurslitteratur/annat lärandematerial och examinationsformerna säkrar forskningsanknytning och progression,
- examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs i samarbete med utbildade handledare vid de medverkande skolorna.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

- Krav finns klart dokumenterade, exempelvis i form av betygskriterier, och framgår av instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination,
- lärosätet kan visa att utbildningen kommer att ge studenterna goda förutsättningar att nå målen.

Säkring av utbildningens kvalitet

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Det finns ett kvalitetssäkringssystem som garanterar utbildningens framtida kvalitet.

